

ÅRSRAPPORT FÖR 2024

Ramavtal 10 – Lund

Finansiering och medfinansiering avseende ökad tillgänglighet samt ökat bostadsbyggande i storstäderna enligt Sverigeförhandlingen

Rapport 2024:1
Mars 2025

Uppdrag och beslut

Lunds kommun, Region Skåne och staten genom Sverigeförhandlingen har i Ramavtal 10 – Storstad Lund kommit överens om gemensamma satsningar på nyskapande av infrastruktur och bostäder. Ramavtal med tillhörande Objektavtal innehåller finansiering för utbyggnad av en spårväg till ESS, 7 cykelobjekt och åtagande om 15 000 nya bostäder.

Ramavtalet med tillhörande Objektavtal undertecknades i februari 2017 efter beslut i kommunfullmäktige i Lund samt regionfullmäktige i Region Skåne. Regeringen fastställde avtalen i juni 2018.

I enlighet med paragraf 9.9 i Ramavtalet ska staten ansvara för uppföljning och årlig rapportering till regeringen avseende kollektivtrafiks- och cykelobjektens genomförande samt färdigställandet av bostäder.

Av paragraf 9.4 i Ramavtalet framgår att staten tillsätter styrelsens ordförande och ersättare. Respektive part utser en ordinarie ledamot och en ersättare till styrelsen.

Regeringen beslutade i juni 2019 att utse Catharina Håkansson Boman som ledamot tillika ordförande och i juni 2018 att utse Lennart Andersson som ersättare i styrelsen för uppföljning av avtal om finansiering och medfinansiering avseende ökad tillgänglighet och ökat bostadsbygganden enligt Sverigeförhandlingen samt gav Trafikverket i uppdrag att bistå med resurser för styrelsens sekretariat. I augusti 2024 entledigade Regeringen Catharina Håkansson Boman och Lennart Andersson samt förordnade Anna Wildt-Persson som ersättare till ordförande.

Uppföljningen innefattar Ramavtalet, eventuella ändringar och tilläggsavtal avseende såväl kollektivtrafiks- och cykelutbyggnad som ökat bostadsbyggande och ekonomi i projektet, finansiering samt samhällsnytta. Rapportering sker årsvis och är bland annat baserad på insänd redovisning från Lunds kommun och Region Skåne.

Denna Årsrapport 2024 godkändes i styrelsen den 12 mars 2025.

1. Bostadsbyggande

Under 2024 har totalt 1 166 bostäder färdigställts. Fram till utgången av år 2024 har sammantaget 10 033 bostäder blivit färdigställda inom Spårvägens influensområde.

I och med årets inrapportering är knappt 67 procent av bostadsåtagandet utfört. Därtill är ytterligare 1 300 bostäder påbörjade men ännu inte färdigställda.

Kollektivtrafik- objekt	Bostads- åtagande enligt avtal	Bostäder i pågående planerings- process	Bostäder i hittills antagna detaljplaner	Påbörjade bostäder	Färdigställda bostäder	
					Totalt	Förändring från föregående rapportering
Spårväg Lund C - ESS	15 000	7 300	7 000	1 300	10 033	1 161
Summa	15 000	7 300	7 000	1 300	10 033	1 161

I kommunens åtagande finns även bostadsbyggande kopplat till förbättrad tillgänglighet vid Stambanan kopplat till Objektet Lund – Hässleholm.

2. Infrastrukturens utbyggnad

Kollektivtrafiken

Spårvägsinfrastructuren är färdigställd och spårvägen är sedan december 2020 i drift. Samhällsnyttan för kollektivtrafikobjekten är beroende på såväl kvantifierbara mått som restider, antal byggda bostäder och planering för handel och arbetsplatser men också av kvalitét i stadsplanering och utformning samt på placering av hållplatser och utformning av bytespunkter. Samtliga parter är intensivt engagerade i planeringsarbete med syfte att uppnå goda samhällsnyttor.

Lunds kommun mäter, i samarbete med Skånetrafiken, årligen antalet resenärer. Under åren 2021–2024 har antalet resor redovisats som registrerade resor med biljett i automaterna i spårvagnarna. Under 2024 var antalet resor 1 085 082 resor, vilket kan jämföras med antalet resor under 2023 som var 1 071 000 resor. Eftersom efterlevnaden att registrera resekortet är låg har även automatisk mätning utförts vid dörrarna. Denna mätmetod bedöms ge ett bättre mått på antalet faktiska resor. Under 2024 uppmättes med automatisk mätning 1 992 760 resor med spårvägen. Jämfört med 2023 då 1 547 890 resor uppmättes har antalet resenärer ökat med 29 procent. I takt med att bostäderna färdigställs längs spårvägssträckningen ökar antalet resenärer i snabb takt.

Cykelobjekten

I Ramavtalet ingår sju objekt, varav tre är cykelgarage och fyra är cykelbanor. Två cykelobjekt är sedan tidigare färdigställda, se tabell nedan.

År	Utbyggda Cykelobjekt	Resultat
2019	Allhelgona Kyrkogata	0,6 km
2022	Byggmästaregatan	1,1 km

Inom Västerbro fortskrider stadsomvandlingsprojektet med en ny stadsnära stadsdel. Programmet omfattar flera detaljplaner och inom detaljplan Värmeväxlaren ingår Cykelobjekt Åldermansgatan, som för närvarande är överklagad.

Under 2024 har programmet för Lund C åter startat upp. Lunds stad har tillsatt en programledare med uppdrag att tillsammans med Trafikverket, Jernhusen och Skånetrafiken ta fram erforderliga utredningar för områdets fortsatta arbete. Inom programmet ingår utbyggnad av tre Cykelobjekt, dels två cykelgarage inom stationsområdet och dels gång- och cykelväg längs Spolegatan.

3. Finansiering och ekonomi

Kollektivtrafikobjektet

Slutkostnaden för projektet Spårväg Lund C – ESS blev 891 miljoner kronor. Staten har betalat ut hela den första andelen av medfinansieringen, sammantaget till 59,1 miljoner varav 3,1 miljoner är KPI justeringar, till Objektet efter färdigställandet av spårvägen. I enlighet med avtalet betalas slutfinansieringen på 18,5 miljoner ut tidigast år 2035 om kommunen slutfört sitt bostadsåtagande.

KOLLEKTIVTRAFIK Ekonomisk redovisning (mnkr)		Ackumulerat utfall			Innevarande period		
	Total kostnad enligt avtal ¹⁾	Utfall kostnader	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾	Utfall kostnader	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾
Objekt							
Spårväg Lund C -ESS	776,0	891,0	59,1	3,1	0,0	0,0	0,0
Projektkostnader	776,0	891,0	59,1	3,1	0,0	0,0	0,0

1) Totalbelopp enligt avtalad prisnivå

2) Viss avvikelse av KPI för innevarande period kan förekomma till följd av kalendereffekt

Cykelobjekten

För cykelobjekten fakturerar Lunds kommun staten när objekten är färdigställda och godkända. Enligt överenskommelse regleras tidpunkt för faktureringen i samråd med Trafikverket. Inbetalningarna regleras med konsumentprisindex (KPI).

Under 2024 färdigställdes inga cykelobjekt inom avtalet. Ett mindre bidrag kopplat till index betalades ut från Trafikverket under året.

CYKEL Ekonomisk redovisning (mnkr)		Ackumulerat utfall			Utfall, innevarande period		
	Total kostnad enligt avtal ¹⁾	Utfall, färdigställda objekt	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾	Färdigställda objekt under året ¹⁾	Fakturerat staten ink KPI ²⁾	varav KPI ²⁾
Objekt							
7 objekt	163,0	23,5	2,6	0,7	-	0,3	0,3

1) Totalbelopp enligt avtalad prisnivå (januari 2016).

2) Viss avvikelse av KPI för innevarande period kan förekomma till följd av kalendereffekt

4. Tidplan

Spårvägen är färdigställd och öppen för trafik sedan år 2020.

Avseende anläggandet av Cykelobjekten har inga avvikelser rapporterats i förhållande till den av Styrelsen godkända betalplanen från 2024.

5. Stadsbyggande och samhällsnyttor

Utöver införandet av Spårvägen som ett hållbart transportmedel i staden, pågår ett långsiktigt arbete mot ett hållbart resande och klimatvänlig stad. Strategier för detta finns i kommunens LundaEko (Program för ekologiskt hållbar utveckling 2021–2030), Klimatneutrala Lund 2030 och LundaMaTs III (Strategi för ett hållbart transportsystem i Lunds kommun, version III). Lundaeko har aktualiserats under 2024 där delmålen i programmet har justerats och setts över. Arbeten inom LundaMaTs har pågått sedan 1999 och har medfört att alla tillkommande resor i staden sker med hållbara transportmedel, dvs ingen ökning av biltrafik trots tillväxten av kommuninvånare.

När den nya stadsdelen Brunnshög byggs ut kommer spårvägen med intilliggande gång- och cykelvägar ge goda förutsättningar för stadsdelens invånare och verksamma att välja att resa hållbart vilket kommer att bidra till alla ovan listade nyttor.

Bostadsbyggandet inom influensområdet för spårvägsutbyggnaden har ökat under 2019–2024 och längs med hela spårvägssträckningen pågår ett intensivt arbete med att förbereda och genomföra projekt som formar en attraktiv, blandad och hållbar stadsbebyggelse. Exploatörer har hittills fortsatt bygga inom Brunnshögsområdet även om kommunen ser en minskning i antalet påbörjade bostäder under 2024. De närmsta åren kommer volymerna för nybyggnation ligga på en lägre nivå än under tidigare femårsperiod.

Kommunen har förstärkt sin planerings- och genomförandekapacitet genom att besluta om sex samhällsbyggnadsprogram som förstärks med programledare och ökat fokus på att underlätta för stadsutvecklingen i kommunen. Program som har beslutats är Lund C, Brunnshög, Ideon, Västerbro, Nya sjukhuset och Idrottstråket.

Nedan redovisas ett antal större projekt som ingår inom influensområdet.

- Stads- och stationsutvecklingsarbetet vid Lund C blev ett samhällsbyggnadsprogram under 2023 och en programledare tillsattes 2024. Lunds centralstation behöver byggas om för att kunna möta framtidens resande och göra det enkelt att resa kollektivt inom och till/från Lund. Utveckling av stationsområdet i Lund sker i samarbete med Trafikverket, Skånetrafiken och Jernhusen och tillsammans har en inriktning för det fortsatta arbetet tagits fram.
- Region Skåne har beslutat om ny lokalisering för sjukhuset och den nya placering Smörlyckan kommer bli ett mellancentralt läge i Lund. Region Skåne, Lunds kommun och Lunds universitet har under 2024 arbetat fram ett samarbetsavtal och en avsiktsförklaring om hur organisationen ska bedriva arbetet under utredningsarbetet.

Samarbetet omfattar såväl sjukvårdens behov som samhällseffekter i ett bredare perspektiv. Ett planprogram för sjukhusområdet är under uppstart.

- På Ideon driver Lunds kommun ett programarbete för att samordna planering och utveckling av området enligt det ramprogram som upprättats. Arbetet har förstärkts med en programledare som arbetar strategiskt med området. Ny kontor- och bostadsbebyggelse är under planering och nya allmänna platser utvecklas. Ett genomförandeavtal för ny avfart på E22:an har slutits mellan Trafikverket och Lunds kommun. Lunds kommun ansvarar för att anlägga gator och cirkulationsplats som kopplar samman avfarten med kommunens gatunät. Entreprenaden för detta påbörjades i slutet av 2024.
- Inom Södra Brunnshög, som är den första delen av utbyggnaden av Brunnshög, har stora delar av området färdigställts. Nya invånare har flyttat in samtidigt som det på andra delar pågår byggande av nya bostäder, kontor och färdigställande av den allmänna platsmarken.
- I centrala Brunnshög, intill spårvägens hållplats Brunnshögs centrum, pågår byggnation av en större livsmedelsbutik och bostäder. Parallellt pågår planering för ytterligare handel, service, en grundskola och stadsdelens nya centrala torg.
- Anläggande av allmän platsmark med gator och dagvattenstråk inom Portkvartern i Brunnshög pågår parallellt med uppstart av projektering för anläggande av gator och dagvattenstråk för etapp Patentkvarteren.
- Detaljplaner för Torg- och Nobelkvarteren inom Brunnshögsområde är under framtagande för fortsatt utbyggnad av bostäder och service. I norra delen av Brunnshög har ett planprogram för Råängen avslutats och detaljplanearbetet är i granskningsfas.
- Husbyggnationerna inom Science Village Scandinavia pågår och det planläggs för ett nytt vetenskapligt besökscentrum inom området Science Center.
- Stadutvecklingsområdet Västerbro förändras stegvis till en varierad stadsdel med bostäder för olika behov och verksamheter. Bostadsbyggandet för det första kvarteret i området har påbörjats och två detaljplaner antagits men har tyvärr överklagats. Under 2024 anlades i Västerbro en genare väg för busstrafiken inom och till angränsande bostadsområde samt Lund C. Projektering för gatuombyggnaden för en stor del av området pågår och detaljplanearbete för ytterligare 3 planer är i olika faser.

6. Tilläggsavtal och väsentliga beslut

Den 13 mars 2024 godkände styrelsen en justerad betalplan för Lunds Kommuns cykelobjekt.

Sammanställning av tidigare väsentliga beslut

- 2021-03-10 Justerad betalplan för Lunds kommuns cykelobjekt

SEKRETARIATET FÖR UPPFÖLJNING
AV STOCKHOLMSFÖRHANDLINGEN OCH
SVERIGEFÖRHANDLINGENS STORSTADSAVTAL

c/o Trafikverket
172 90 Sundbyberg

Besöksadress: Solna Strandväg 98

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 0243-795 90

www.trafikverket.se